

Uniunea Nationala a Judecatorilor din Romania a transmis Ministerului Justitiei pe data de 30 august 2017 o serie de comentarii la propunerile principale de modificare a legilor justitiei, prezentate de ministrul justitiei Tudorel Toader in conferinta de presa din data de 23 august.

Comentariile au fost facute punctual pe fiecare dintre propunerile prezentate de ministru in documentul Power Point. Odata ce vom vedea textul proiectului de lege propriu-zis, vom face comentarii punctuale si pe marginea lui.

Prezentam in continuare un rezumat al propunerilor pe care UNJR le-a trimis ministrului justitiei Tudorel Toader:

1. Accederea de la judecatorie la tribunal

UNJR este de acord in principiu cu propunerea ministrului de majorare la 7 ani a vechimii efective pentru a promova la tribunal sau parchetul de pe langa tribunal.

UNJR a adaugat insa ca, "cel putin pentru o perioada tranzitorie de 3-5 ani, perioada in care o persoana a fost auditor de justitie (sa intre) in calculul vechimii, pentru a se asigura fluiditatea in promovari. Altfel, exista riscul blocarii promovarilor, fapt ce va crea deficiente serioase la nivel de sistem."

2. Conditia de varsta pentru accederea la DNA si DIICOT

Ministrul Justitiei a propus o vechime de 8 ani in functie de procuror si cel putin grad de parchet de pe langa tribunal pentru a fi promovat la DIICOT si DNA.

UNJR este de acord cu aceasta modificare de principiu, "insa sustinem ca vechimea unui procuror pentru a accede in DNA trebuie sa fie de minim 10 ani, cu minim 3 ani lucrati in cadrul parchetului de pe langa tribunale".

"DNA este parchet specializat pentru combaterea marii coruptii, motiv pentru care experienta efectiva de procuror este importanta pentru a avea un corp de procurori anti-coruptie de elita", a aratat UNJR in scrisoarea trimisa ministrului justitiei.

La DNA au ajuns procurori cu 6 ani vechime, care include perioada de 2 ani de la INM, acestia avand, astfel, o experienta efectiva de 4 ani.

"Ajunsi de la parchete de pe langa judecatorii la DNA, unde au dobandit un statut similar cu procurorii din cadrul Parchetului de pe langa ICCJ, acestia investigheaza demnitari ori judecatori pana si de la Inalta Curte, ceea ce nu este normal".

3. Accederea la DNA si DIICOT sa se faca prin concurs si interviu transmis live

UNJR a propus ca, pe langa conditia de vechime, accederea la DNA si DIICOT sa se faca prin concurs, similar celui pentru promovarea in functii de executie, si printr-un interviu sustinut in fata sectiei de procurori a CSM, care va propune procurorului sef numirea acestora.

"Actuala reglementare permite practic eludarea scopului pentru care aceste structuri au fost concepute la nivelul Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, adica la varful sistemului judiciar, si anume acela de a avea o unitate de procurori cu o experienta deja formata si competente dovedite, suficient de maturi si cu o cariera consolidata care sa le permita acestora sa actioneze independent la nivel individual, dincolo de garantiile teoretice de independenta prevazute de lege", a aratat UNJR.

UNJR a aratat, de exemplu, ca “numirea in cadrul DNA se face pe baza unui simplu interviu, conditiile de organizare si desfasurare a acestuia fiind netransparente. Interviul are loc in fata unei comisii numite de procurorul sef DNA care, complementar cu posibilitatea revocarii in conditiile legii actuale, are drept consecinta o dependenta mult prea mare a acestora de seful DNA”.

“Promovarea in interiorul sistemului judiciar se face ca regula pe baza de concurs, inclusiv pentru judecatorii de Inalta Curte sau procurorii de pe langa aceasta. Cu atat mai mult numirea procurorilor in structuri speciale cu grad de parchet de pe langa Inalta Curte trebuie sa urmeze aceleasi reguli”, a sustinut UNJR.

4. Delegarea si detasarea la parchete specializate

UNJR considera necesara introducerea interdictiei exprese a delegarii/detasarii in DNA/DIICOT a procurorilor care nu indeplinesc conditiile de vechime, grad si rezultat al evaluarii necesare pentru a participa la concursul/interviul pentru numirea in aceasta functie.

Delegarea/detasarea trebuie sa se poate face doar in situatii exceptionale, urmand a se prevedea in lege criterii clare in acest sens si pe o perioada strict determinata, urmand ca procurorul delegat sau detasat fie sa se prezinte la concurs, fie sa ii inceteze delegarea/detasarea.

5. Revocarea de la DNA si DIICOT

UNJR a propus criterii foarte clare de revocare a procurorilor DNA si DIICOT de catre procurorii sefi, deoarece reglementarea actuala nu asigura stabilitatea in functie a procurorilor din aceste structuri.

Reglementarea actuala, care prevede ca procurorul sef DNA sau DIICOT poate revoca un procuror din subordine in cazul “exercitarii necorespunzatoare a atributiilor specifice functiilor”, este “una extrem de generala, nu prevede nici macar un termen in care aceasta conduita ar trebui constata si sanctionata, lasand in acest mod spatiu arbitrariului si abuzului”.

“Sintagma amintita este neclara, aceasta fiind de natura a expune procurorul unor eventuale presiuni, afectand independenta, libertatea si siguranta in exercitarea atributiilor ce ii revin in cadrul anchetei penale”, a aratat UNJR.

UNJR a propus ca “revocarea procurorilor DNA/DIICOT sa poata fi dispusa de sectia de procurori a CSM, in afara de fapte ce constituie abateri disciplinare (in cazul carora trebuie urmata procedura de sanctionare legala), si in situatii punctuale specifice (cu titlu de exemplu: numarul mic de dosare lucrate de un procuror intr-un an, raportat la medie, tinand seama de complexitatea dosarelor, apoi numarul achitarilor sau restituirilor, incalcarile procedurale grave constatate de judecatorul de camera preliminara, chiar daca au fost regularizate)”.

6. Vechimea pentru a accede la curtea de apel sau parchetul curtii

Ministrul justitiei a propus “10 ani vechime efectiva in functia de judecator/procuror” pentru a promova la curtea de apel/parchetul curtii.

UNJR a sustinut ca, la aceasta conditie de vechime minima, “trebuie adaugata conditia de minim 3 ani vechime efectiva ca judecator la tribunal sau procuror la parchetul de pe langa tribunal”.

“Experienta efectiva la tribunal sau la parchetul de pe langa tribunal este necesara pentru a putea apoi judeca cauzele in caile de atac sau investiga infractiuni de competenta curtilor de apel”, a aratat UNJR.

7. Vechimea pentru a accede la Inalta Curte/Parchetul de pe langa ICCJ

Ministrul justitiei a propuse 15 ani vechime efectiva pentru un procuror pentru promovarea la Parchetul ICCJ, si 18 ani vechime efectiva un functia de judecator pentru promovarea la ICCJ.

UNJR considera ca “diferenta de varsta este discriminatorie, motiv pentru care propunem varsta de 18 ani pentru promovarea la ICCJ sau PICCJ, cu conditia de minim 5 ani vechime efectiva la curtea de apel sau parchetul curtii”.

8. Renuntarea la promovarea pe loc

UNJR nu este de acord cu aceasta propunere, “deoarece blocheaza accesul in cariera al judecatorilor si procurorilor care activeaza la instante sau parchete care nu sunt in resedinte de judet sau in municipii care au curti de apel”.

“Si la aceste instante/parchete se afla judecatori/procurori valorosi si este important ca interesul acestora pentru continua perfectionare sa fie stimulat si in acest mod. Orice participare la un concurs implica o pregatire anterioara serioasa si competitivitate in interiorul sistemului, fapt ce nu poate avea decat efecte benefice pentru calitatea actului de justitie”, a mai aratat UNJR.

“In plus, judecatorii care au grade superioare instantelor in care activeaza constituie un fond de resurse umane valoros, care poate fi cu usurinta fructificat atunci cand este nevoie de promovari rapide in sistem”, a mai sustinut UNJR.

9. Judecatorii/procurorii pot participa la concurs in vederea dobandirii gradului profesional superior, insa, in toate cazurile, drepturile salariale vor fi platite in functie de postul pe care isi desfasoara activitatea efectiva

UNR nu este de acord cu aceasta propunere deoarece “va descuraja judecatorii sa participe la concursurile de promovare”.

“In plus, justitia ar fi singurul sistem in care gradele profesionale superioare – adica efortul si pregatirea superioara recunoscuta a celor care le detin – nu s-ar reflecta si in salarizare. Reamintim ca si in cazul profesorilor, medicilor, in armata etc., dobandirea unor grade superioare implica cresterea salariala, chiar daca felul si locul muncii raman neschimbate”, a aratat UNJR.

O solutie diferita pentru justitiei ar echivala cu o discriminare, nesustinuta de argumente viabile.

10. Cresterea mandatelor de conducere de la 3 la 4 ani pentru toate functiile

UNJR nu este de acord cu propunerea ministrului justitiei de crestere a mandatelor de conducere a celor din justitie de la 3 la 4 ani.

“Mandatul trebuie sa ramana de 3 ani pentru functiile de conducere. 3 ani plus inca 3 ani este o perioada suficienta pentru implementarea oricarui plan managerial, astfel incat nu se justifica cresterea duratei mandatului la 4 ani”, a aratat UNJR.

11. Interdictii pentru accederea in functiile de conducere din justitie

UNJR a sustinut "introducerea interdictiei de a mai candida pentru un nou mandat la aceeasi instanta pentru persoana care a detinut deja doua mandate de conducere ca presedinte sau vicepresedinte al acesteia".

"In acest mod, se evita "rocadele" in cadrul instantelor, care actualmente permit ca aceleasi "echipe" sa ocupe pe o perioada de extrem de intinsa in timp, 12 ani, conducerea instantei. De asemenea, aceasta modificare ar incuraja o mai mare participare a judecatorilor la aceste concursuri. Un sistem similar trebuie conceput si pentru parchete", a sustinut UNJR.

12. Votul conform al adunarilor generale pentru toti care vor sa ocupe o functie de conducere in instante

UNJR a solicitat si "introducerea unei noi conditii pentru accederea in functii de conducere, si anume avizul conform al judecatorilor/procurorilor de la instanta/parchetul unde persoana candideaza".

Pentru obtinerea acestui aviz, candidatii la aceste functii isi vor prezenta pe scurt obiectivele urmarite prin proiectul de candidatura, urmand ca, prin vot secret, emiterea avizului sa fie votata prin da sau nu. Se considera obtinut avizul conform in cazul in care mai mult de jumatate plus unul dintre judecatori sau procurori au votat "DA".

"Avizul conform pentru cineva care doreste sa ocupe o functie de conducere se impune deoarece nu este posibil ca la nivelul de importanta al functiilor de conducere din instanta/parchet sa fie numite persoane pe care restul magistratilor le contesta. Activitatea instantelor este una de echipa, care se bazeaza pe colaborare, cu atat mai mult cu cat nu exista subordonare intre presedintii de instanta si judecatori. In cazul parchetelor, procurorii sunt subordonati ierarhic, necesitatea unui astfel de aviz impunandu-se cu atat mai mult", considera UNJR.

13. Trecerea de pe functia de procuror pe cea de judecator si invers

Ministrul justitiei a propus ca un procuror sa poata trece judecator, ori un judecator sa poata trece procuror "numai la nivel de judecatorie sau parchet de pe langa judecatorie".

UNJR este de acord cu aceasta propunere, "cu mentiunea ca daca cineva trece dintr-o parte in alta, trebuie sa profeseze cel putin 3 ani ca procuror sau judecator de judecatorie".

De asemenea, UNJR a sustinut ca "trebuie permisa trecerea si a unui procuror/judecator care are grad superior celui de judecatorie, cu mentiunea ca transferul se va face la nivel de judecatorie unde trebuie sa profeseze efectiv minim 3 ani pentru a putea accede la instanta/parchetul superior, prin concurs, in conditiile legii".

14. Separarea competentelor decizionale privind cariera magistratilor ale celor doua sectii ale CSM

UNJR este de acord cu propunerea ministrului ca sectia pentru procurori din cadrul CSM sa decida in privinta carierei procurorilor, iar sectie pentru judecatori din CSM sa decida in privinta carierei judecatorilor.

"Separarea competentelor celor doua sectii in ceea ce priveste cariera procurorilor si judecatorilor a fost solicitata de judecatori in "Memorandumul privind justitia", precum si in mod expres prin rezolutia adoptata la Constanta de presedintii de tribunale, la care au aderat si presedintii curtilor de apel si Plenul CSM", a sustinut UNJR.

Aceeasi separatie a competentelor este prevazuta si in mai multe documente internationale.

15. Eliminarea posibilitatii reincadrarii in functia de judecator sau procuror, dupa pensionare, cu avizul CSM

UNJR este de acord, in principiu, cu aceasta propunere.

“Ar trebui insa luata in calcul si situatia ca la judecatoriile care au posturi neocupate, sa zicem, de peste 2 ani sau cu lipsa acuta de personal, sa poata fi reincadrati judecatori pensionari, insa doar la nivel de judecatorie, cu grad de judecatorie, indiferent de gradul avut la pensionare”, a mai adaugat UNJR.

16. Varsta minima de 30 de ani si cel putin 5 ani de activitate juridica pentru ca o persoana sa se inscrie la INM

UNJR intelege rationamentul impunerii varstei minime de 30 de ani pentru admiterea la INM, insa datele statistice nu sustin premiza unei astfel de modificari.

Propunerea pe care UNJR a facut-o, in schimb, este de a creste perioada de pregatire a unei persoane sa devina magistrat de la 2 la 3 ani, perioada in care sa se puna accent pe pregatirea practica.

Pe langa un an de teorie, “pe durata a minim 2 ani de zile, auditorii de justitie ar trebui sa parcurga stagii de pragatire in instante si parchete, dar si la cabinete de avocat (min. 6 luni), penitenciare (minim o luna), ministerul justitiei, birouri notariale, alte autoritati ale statului.”

Ulterior absolvirii INM, in perioada de stagiatura, cu exceptia cauzelor date de lege in competenta judecatorului stagiar, judecatorii stagiaari vor putea participa si la sedintele de judecata alaturi de judecatorii definitivii, vor putea participa cu vot consultativ la pronuntarea solutiilor si vor redacta hotarari judecatoresti. Judecatorii stagiaari vor avea in acest fel posibilitatea de a se familiariza cu toate tipurile de cauze civile si penale.

Intr-un asemenea sistem judecatorii si procurorii vor putea acumula cunostintele necesare pentru desfasurarea activitatii, fara a mai fi necesar sa li se solicite in prealabil sa ocupe pentru o anumita perioada de timp o alta functie juridica si vor putea accede in magistratura chiar si dupa terminarea facultatii de drept.

17. Eliminarea posibilitatii mentinerii drepturilor locative, dupa pensionare, chiar si de catre mostenitorii fostului magistrat

UNJR este de acord cu aceasta prevedere.

18. Raspunderea magistratilor

UNJR este de acord ca judecatorii si procurorii sa raspunda civil, disciplinar si penal, in conditiile legii.

Cu privire la acest aspect UNJR va veni cu comentarii/propuneri pe textul de proiect de lege.

Pozitia UNJR cu privire la numirea la Inalta Curte, Parchetul de pe langa Inalta Curte, crearea unei structuri pentru anchetarea magistratilor si mutarea Inspectiei Judiciare la Ministerul Justitiei va face subiectul unor comunicate separate

